

Terugkoppeling uitvraag Sector Brede Analyse Niet Financiële Risico's 2021 en 2020 (onderdeel integriteitsrisico's) voor de Verzekeringssector

De Nederlandse verzekeringssector dient op grond van de Wet op het financieel toezicht (hierna: Wft), de Sanctiewet 1977 en de bijbehorende Regeling toezicht Sanctiewet 1977 (hierna: Sw) en (voor levensverzekeraars) de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (hierna: Wwft) haar integere bedrijfsvoering te waarborgen, en op effectieve wijze haar poortwachtersfunctie te vervullen. DNB houdt risicogebaseerd integriteitstoezicht op voornoemde verantwoordelijkheid van verzekeraars en andere financiële instellingen.

Een belangrijke basis voor het integriteitstoezicht is het risicoprofiel dat DNB jaarlijks voor alle verzekeraars vaststelt. Dit risicoprofiel bepaalt de intensiteit van het integriteitstoezicht ten aanzien van individuele instellingen op basis van de aard en omvang van de relevante integriteitsrisico's, de impact die deze risico's hebben en de mate van beheersing door instellingen. Naast de eigen toezichtinformatie, bijvoorbeeld vergaard in onderzoeken of publieke informatie, vormt het onderdeel integriteitsrisico's van de jaarlijkse **SBA-NFR**¹ (hierna: de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's) een belangrijke informatiebron voor het in kaart brengen van de inherente integriteitsrisico's van instellingen en de beheersmaatregelen die zij hebben doorgevoerd.

Naast deze prioriteitstelling ten aanzien van het integriteitstoezicht op individuele verzekeraars identificeert DNB op basis van de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's bredere potentiële thema's.² Zo heeft DNB voor 2021 bepaald dat de integriteitsrisico's verbonden aan belangenverstremgeling en naleving van de Wwft bij levensverzekeraars aandacht krijgen in onderzoek. Eerder werd in 2020 een groot aantal verzekeraars bevraagd over naleving van de Sanctiewet.

De onderhavige sectorbrede terugkoppeling aan verzekeraars heeft betrekking op de antwoorden die zijn gegeven op de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's 2021 én 2020 uitvraag en vindt dit jaar voor het eerst plaats. DNB wil met deze brief graag een aantal inzichten met u delen die nuttig zijn bij de identificatie en mitigatie van (potentiële) integriteitsrisico's.

De informatie die DNB gebruikt voor haar data analyse is verkregen van alle verzekeraars. De kwaliteit van de aangeleverde data is voor een goede analyse van groot belang. Daarom voert DNB ieder jaar verbeteringen in de uitvraag door en is na de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's 2020 een datacontrole uitgevoerd bij een selecte groep verzekeraars. Het belang van tijdige, juiste en volledige aanlevering van de gevraagde data blijft de aandacht houden.

DNB benadrukt dat de analyse van de data uit de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's nog in ontwikkeling is. Er wordt door DNB gewerkt met enkelvoudige analyses, waardoor de resultaten die worden gedeeld vrij generiek van aard zijn. Ook is slechts een aantal onderwerpen uit de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's uitgelicht in deze terugkoppeling. Desondanks denkt DNB dat het

¹ Sectorbrede Analyse Niet Financiële Risico's: op grond van internationale richtlijnen van de Financial Action Task Force (FATF) en Europese financiële toezichthouders (EBA, EIOPA en ESMA) doet DNB bij financiële instellingen jaarlijks onderzoek naar de inherente integriteitsrisico's en de getroffen beheersmaatregelen met betrekking tot o.a. witwassen, terrorismefinanciering en corruptie.

² De nieuwe toezichtmethodologie (ATM) van DNB voor integriteitstoezicht wordt toegepast op alle sectoren, dus ook voor verzekeraars. Zie de Brochure ATM voor een nadere toelichting. (https://www.dnb.nl/media/yjdd5bfy/web_130477_ia_atm.pdf)

nuttig is om als sector hier kennis van te nemen. Ten slotte, wil DNB benadrukken dat de inzichten die DNB in deze brief deelt, enkel een weergave van de uitkomsten van de analyse zijn en niet gezien of beschouwd moeten worden als *good practices*.

Op basis van de analyse van de 2021 en 2020 data brengt DNB in onderstaande paragrafen de volgende onderwerpen onder de aandacht:

1. SIRA en Integrity Risk Appetite
2. Belangenverstremgeling
3. Sanctiescreening
4. Compliance en audit
5. Opleiding

SIRA en Integrity risk appetite

SIRA

De systematische integriteitsrisicoanalyse (hierna: SIRA) dient de basis te vormen voor een goede identificatie en mitigatie van de relevante integriteitsrisico's. Het belang dat aan de SIRA wordt gehecht binnen de verzekeringssector blijkt uit het feit dat 83% (in 2020 was 78%) van de verzekeraars de SIRA in zijn geheel of in belangrijke mate onderdeel laat vormen van het risicomanagement binnen de organisatie.

De belangrijkste risico's die door verzekeraars worden opgenomen in de SIRA zijn:

Risico	SBA NFR 2021	SBA NFR 2020
Belangenverstremgeling	94%	96%
Interne fraude	93%	94%
Maatschappelijk onbetamelijk gedrag	90%	93%
Externe fraude	89%	89%
Omzeiling sanctiewet	88%	88%

Integrity risk appetite

Belangrijk onderdeel van de risicobeheersingscyclus is dat verzekeraars doorlopend bewuste keuzes maken over de eventuele blootstelling aan integriteitsrisico's: welke risico's gerelateerd aan het businessmodel en bijbehorende klanten en transacties wilt u als verzekeraar accepteren en welke risico's moeten vermeden of verkleind worden door (aanvullende) beheersmaatregelen te treffen? Deze keuzes kan een instelling het beste maken, vastleggen en verifiëren door het formuleren van een heldere integrity risk appetite.³

Uit de SBA-NFR volgt dat meer dan een derde van de verzekeraars een risk appetite kent die geen voorschriften en/of restricties stelt aan (1) dienstverlening aan bepaalde landen, (2) productgroepen of (3) distributiekanaalen. Van de rapporterende verzekeraars stelt 2% helemaal onbekend te zijn met deze voorschriften of restricties, waaruit afgeleid mag worden dat zij waarschijnlijk niet beschikken over een adequate integrity risk appetite.

Belangenverstremgeling

Zoals hiervoor benoemd wordt belangenverstremgeling door verzekeraars als een belangrijk integriteitsrisico gezien. DNB benadrukt dat beheersing van dit integriteitsrisico dan ook de nodige aandacht verdient.

³ Zie ook DNB document Good Practice Integrity Risk Appetite (<https://www.dnb.nl/media/q5helobk/dnb-brochure-good-practice-integrity-risk-appetite.pdf>)

Nevenfuncties

Nevenfuncties kunnen een verhoogd risico op belangenverstremgeling met zich mee brengen. Naast nevenfuncties bij andere verzekeraars blijkt uit de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's dat (mede) beleidsbepalers functies in de consultancy, de vastgoed- en de infrastructuursector en in het vermogensbeheer bekleden. Vanuit het oogpunt van belangenverstremgeling zijn dit sectoren met een verhoogde integriteitsrisico en verdienen dan ook een bijzondere beheersing.

Opvallend feit is dat respectievelijk 2% en 6% van de verzekeraars geen nevenfuncties van haar bestuursleden en interne toezichthouders/RvC registreert. Daarnaast valt op dat 22% van de verzekeraars de nevenfuncties van hun 2^e echelon medewerkers⁴ niet registreert. Deze percentages zijn in 2021 en 2020 gelijk.

Bijna twee derde (in 2020 iets meer dan de helft) van de verzekeraars voert jaarlijks een toets uit ter controle op de volledigheid van de opgegeven nevenfuncties. De vraagstelling in de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's geeft daarmee overigens geen inzicht in de wijze waarop deze controle plaatsvindt en of deze als afdoende kan worden gekwalificeerd. Tegelijkertijd meldt 18% (in 2020 was dit 26%) van de verzekeraars nooit een dergelijke toets uit te voeren; deze instellingen lopen hiermee een evident integriteitsrisico.

Geschenken en uitnodigingen

Het registreren van ontvangen en gegeven geschenken of uitnodigingen is van belang voor het herkennen en voorkomen van (potentiële) belangenverstremgeling. Bij 50% (in 2020 was dit 43%) van de verzekeraars worden zowel de ontvangen als gegeven geschenken en/of uitnodigingen van bestuursleden, medewerkers 2e echelon en interne toezichthouders/RvC geregistreerd. Daarentegen registreert 31% (in 2020 was dit 39%) van de verzekeraars de ontvangen als gegeven geschenken niet of registreert alleen de ontvangen geschenken (17% ten opzichte van 18% in 2020).

Sanctiescreening

Naleving van de Sw is - in tegenstelling tot de Wwft- een verplichting voor alle typen verzekeraars, ongeacht de activiteiten, producten of omvang van de verzekeraar. Sancties zijn een instrument van (internationaal) buitenlands beleid en veiligheidsbeleid. Verzekeraars spelen een belangrijke rol bij de concrete uitvoering van sanctiemaatregelen. De toepassing van deze maatregelen door financiële instellingen is sterk bepalend voor de effectiviteit daarvan.

Het is dan ook opvallend dat 20% (in 2020 was dit 30%) van de verzekeraars aangeeft nieuwe klanten niet te screenen tegen de nationale sanctielijst terrorisme (de Nederlandse sanctielijst) en de sanctielijsten op basis van EU-verordeningen (de EU sanctielijsten). De antwoorden op de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's duiden daarnaast op tekortkomingen in de screening na een mutatie van de sanctielijsten, na relevante wijziging aan de kant van de relatie en bij uitbetaling.

DNB heeft naar aanleiding van de jaarlijkse uitvraag integriteitsrisico's 2020 bij een groot aantal verzekeraars een nadere uitvraag gedaan. Uit deze extra uitvraag bleek dat in een aantal gevallen de benodigde screening wel werd uitgevoerd, ook al was dit niet aangegeven in de antwoorden op de jaarlijkse uitvraag

---

⁴ Leidinggevende functionarissen die direct onder de managementlaag van de beleidsbepalers vallen.

integriteitsrisico's. Niettemin blijkt uit de extra uitvraag ook dat een aantal verzekeraars de plicht tot naleving van de Sw risicogebaseerd invult. Dit is echter niet mogelijk: screening tegen de Sw dient bij alle relaties (laag, midden en hoog risico klanten) plaats te vinden. De betreffende verzekeraars zijn inmiddels door DNB gewezen op het noodzakelijke herstel.

Compliance en audit

Gevraagd naar de effectiviteit van beleid, procedures en maatregelen valt op dat de audit functie weinig controleert/test. De effectiviteit van beleid, procedures en maatregelen ten aanzien van Sw, omkoping en/of belangenverstrengeling en overige integriteitsrisico's wordt respectievelijk bij 55% (2020: 46%), 71% (2020: 59% en 51% (2020: 44% van de verzekeraars niet getest. Bij levensverzekeraars ligt ditzelfde cijfer voor de controle op de effectiviteit van beleid, procedures en maatregelen van het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering op 59% (2020: 41%). Uit deze cijfers vloeit voort dat het percentage verzekeraars waarbij de audit functie weinig controleert/tetst is toegenomen.

Opleiding

Verzekeraars werden ook gevraagd naar de opleiding en training die zij hun personeel op het gebied van Wwft (alleen levensverzekeraars), Sw en Wft/overige integriteitsrisico's bieden. De antwoorden laten zien dat 69% (in 2020 was dit 73%) van de verzekeraars verplichte opleidingen kent voor medewerkers met klantcontact en 17% (in 2020 was dit 11%) van de verzekeraars de opleiding wel aanbiedt aan deze medewerkers, maar deze niet verplicht stelt. Opvallend genoeg blijkt dat 14% (in 2020 was dit 16%) van de verzekeraars deze opleidingen niet heeft voor hun medewerkers met klantcontact. Een voorzichtige conclusie is dat het aanbod van opleiding en training niet is gewijzigd, maar het volgen daarvan meer vrijblijvend is geworden.

Ten slotte valt op dat voor bestuursleden, compliance medewerkers en voor audit medewerkers, opleiding en trainingen in het programma ontbreken bij respectievelijk 4% (2020: 6%), 16% (2020 14%) en 30% (2020: 30% van de verzekeraars. DNB blijft het belang van het periodiek volgen van een opleiding/training op het gebied van voormelde wetgeving benadrukken voor een goede beheersing van integriteitsrisico's.